

Alte Drucke

**Disputatio XI. || DE BONIS O=||PERIBVS, || EX ARTICVLO
CONFESSIO-||nis Augustanæ sexto: || Cuius subiectas
Theses, || AD INVANTE DEI GRATIA, || ...**

Hunnius, Aegidius

Witebergae, 1593

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-149338

10,
AA

Disputatio XI.
DE BONIS O=
P E R I B V S,

EX ARTICVLO CONFESSIO,
nis Augustanæ sexto:

Cuius subiectas Theses,

ADIVVANTE DE IGRATIA,
PRAESIDE ÆGIDIO HUNNIO, S. Theologiæ
Doctore & Professore, M. IOHANNES TEREL,
LIVS Laubacensis die, 27. Octobris, in Tem
plo Arcis, defendere conabitur.

WITEBERGÆ

Excudebat Matthæus Welack,
ANNO M. D. XCIII.

DE BONIS OPERIBVS DISPUTATIO.

Propositio prima.

Elusificatione fidei dictum nuper, ut & mediis, quibus iustifica fides in nobis accendatur. Nunc quos ea de se fructus gignat, per videndum.

1. Sic ergo de his Augustana Confessio Docent (Ecclesie nostra), quod fides illa debet bonos fructus parere, & quod oporteat bona opera mandata Deo facere propter voluntatem Dei, non ut confidamus, per opera iustificationem coram Deo mereri &c.

3. His verbis initio bona opera comparantur fructibus, & des autem arbori. Cuius similitudinis in hac causa frequentissimus est in sacris literis usus Matt: 3 & 7. Iohan: 15. Rom: 6. & 7. Colos: 1. Heb: 6. & alibi.

4. Hinc bona opera dicuntur fructus spiritus. Galat: 5. fructus poenitentiae Matt: 3. fructus iustitiae Phil: 1. fructus in us quae e supernis est, sapientiae, Iacob: 3. denique fructus fidei, hac enim solet esse operosa per charitatem, Gal: 5. & ex operibus aestimatur Iac: 2. haud aliter atq. ex suis fructibus arbor cognoscitur.

5. Non autem indifferenter opera quaevis, quae pro bono venditantur, bona verè sunt, sed ea tantum, quae, ut Augustana Confessio proficitur, à Deo mandata sunt.

6. Idcirco definiuntur illa iuxta tenorem scripturae sacrae, quod sint opera verbo Domini praecepta, quae sunt ab his, qui sunt in gratia, non propriis viribus, sed per spiritum Christi, & in hos fines ea referunt, ut Deo sua probent obsequia, ut Deo inde glorificetur, ut ijs exornetur doctrina Servatoris nostri Dei, ut gratitudo probeatur pro acceptis beneficiis, ut inferre

tur proximo, atq; his modis fides declaretur nostra: que etiam
opera Deus non in hac tantum vita, sed etiam in altera com-
pensabit.

7. Non nisi mandata opera in bonis esse habenda, autor
est Dominus ipse Deut: 4. & 12. edicens suo populo: Non quod
tibi videtur facias Domino Deo tuo, sed quod ego tibi precipio,
hoc TANTVM facias, non addas quicquam aut detrahas.

8. Hinc Christus Matth: 15. ex 29. Capite Esaie docet,
Deo frustra serviri operibus secundum praecepta hominum in-
stitutis.

9. Qua de causa opera & cultus humanitus excogitados
ut idololatrias damnavit per Prophetas passim. 1. Sam: 15. 1.
Reg: 12. Esa: 58. Amos 5. Mich: 6. & alibi.

10. Et Apostolus huiusmodi ἐπιλοβησικίας iuxta praecepta
& doctrinas hominum susceptas rejicit, Coloss: 2. atque sic Pon-
tificiorum opera ex bona intentione sine Dei verbo, imò contra
illud facta palàm damnat.

11. Quae porro sint opera divinitus requisita, Decalogus or-
dinat, distinctis utriusq; tabulae praeceptis.

12. Ceterum non abs re in definitione ponitur, vera bona
fieri ab his, qui sunt in gratia. Etenim ut opus placeat Deo, ex
fide proficiatur necessum est. Quod enim non ex fide est, pecca-
tum est Rom. 14. & fieri non potest, ut homo placeat Deo sine
fide, Heb: 11.

13. Vbi autem persona non placet, neq; opus placere potest,
iuxta illud Gen 4. Respexit Deus ad Abel & sacrificium eius,
ad Cain autem & sacrificium eius non respexit.

14. Et rursus: Per fidem uberiorem hostiam obtulit Deo
quam Cain, Heb: 11.

15. Quamquam igitur virtutes gentilium, temperantia
Socratis, iustitia Aristidis, clementia Iulij Caesaris, Castitas
d. 2. Scipionis

Scipionis & Lucretia &c. precepta sunt à Deo, atq; hoc nomi-
ne à peccatis propriè sic dictis distinguuntur, tamen quia per-
sone he. non erant in gratia, nec virtutes illarum ex fide in
Christum profectæ, nec ad veros fines directæ: probari Deo
non potuerunt eò modo, quo filiorum suorum opera misericor-
diè acceptas.

16. Opera itaq; verè bona, Deoq; probata sunt à solis con-
versis, renatis, iustificatis & sanctificatis.

17. Sunt enim fructus pœnitentiæ, renascentiæ, iustitiæ
& sanctificationis. Itaq; non precedunt his Dei actiones in
nobis, sed ex iisdem promanant.

18. Itaq; non nisi hi qui aguntur spiritu Christi operantur
benè, dicente Christo: sine me nihil potestis facere: haud ali-
ter atq; palmes fructus non fert à semetipso, nisi manserit in
vite, Iohann. 15.

19. Et ibidem: ego vos constitui, ut eatis & fructum affe-
ratis.

20. Et Paulus docet, conditos nos esse in Christo Iesu ad
bona opera, quæ preparavit Deus, ut ambulaemus in eis, Ephes.
2. imò purificatos in populum peculiarem, scēlatorem bonorum
operum, Tit. 2.

21. Utitur autem Deus in producendis operibus bonis
voluntate hominis iam renata, non ut merè passivus sub-
iecto, sed ut instrumento concurrente eveniunt in eo, non qui-
dem ex naturalibus suis viribus, sed agente illam & regente
spiritu Dei, qui solus agit in nobis, & ut velimus, & ut effici-
ciamus pro bono animi proposito, Phil. 2.

22. Fines bonorum operum quod attinet, notantur aliqui
veri fines in Confessionis Articulo, & removetur falsus, qui
à Pontificijs assuitur novæ obedientiæ operibus.

23. Falsum est, quod laus iustificationis & salutis adscri-
bitur operibus, secus, quàm Paulus sentit, qui scribit iustifi-
cari

uari & salvari hominem absq. operibus, gratis non operamur
tem non ex operibus, ne quis gloriatur, Rom: 3. & 4. Ephes: 2.
Qua de re nuper satis dictum est.

24. Quando autem Pontificij inferunt, si bona opera non
iustificent aut salvent, frustraneum fore studium illorum;
decipiunt suos homines insufficientissima finium enumera-
tione.

25. Sunt enim alij fines & cause, quibus incitati bona ope-
ra facere debeamus, quas partim Augustana confessio, partim
definitio nostra commemorat.

26. Certè si præter mandatum Dei nulla extaret causa al-
lia, sufficere debebat hoc Dei mandatum ad sancendum in no-
bis ardentem pietatis, obedientis, & bonorum operum Zelum.
Siquidem Deo iure creationis ad obedientiam obstricta est om-
nis creatura.

27. Sunt verò cause plures, & inter alias operandum est
bene, ut gloria Dei illustretur.

28. Sic enim Matth: 5. Salvator ait: Sic luceat lux vestra
coram hominibus, ut videant bona vestra opera, glorificentq.
patrem vestram, qui est in cœlis.

29. Præterea ut doctrina servatoris nostri Dei hinc orne-
tur, Tit: 2. Sicut n. vitam impiam eorum, qui profitentur Eu-
angelium, blasphematur sermo Dei 1. Sam: 2. Ezech: 36. Tit:
2. & abalienantur à professione fidei hominum animi, atq. sic
non mediocriter impeditur Evangelij cursus: ita vicissim be-
nefaciendo obturatur os hominibus stultis & ignorantibus, &
fit ut qui adhuc à fide alieni sunt, ex bonis operibus nos asti-
mantes glorificent Deum Deum in die Visitationis, 1. Pet: 2.

30. Qualiter uxores Christianas Dominus Petrus hortatur
ut subditæ sint viris, ut etiam qui non obtemperant sermoni
per uxorum conversationem absq. sermone lucrifiant, dum con-
siderant cum reverentia coniunctam castam earum conversa-
tionem 1. Pet: 3.

31. Est etiam hic finis nequaquam postremus, quod pius obsequiis probamus Deo gratitudinem nostram pro beneficiis acceptis.

32. Nugatorium igitur est, quod garriunt Romanenses, negligi bonorum operum culturam, si doceatur, non ex operibus iustificari hominem.

33. Imò maiorem in modum excitatur ac fervet bene operandi studium, si Deus absq; omnibus operibus sola sua immensa gratia & misericordia nos iustificare doceatur.

34. Quò enim magis gratuitum beneficium est remissionis peccatorum & salutis, eò ardentius accenditur dilectio & gratitudo erga tam incomparabilem benefactorem, & ut Christus ipse concludit: cui plus remittitur plus etiam diligit, minus verò diligit, cui pauciora dimittuntur debita. Luc. 7.

35. Hinc spiritus Sanctus ex ipsa hac gratuita iustificatione sine op. ibus, argumentum extruit efficacissimum ad gratitudinem operibus & obsequiis nostris Deo probandam.

36. Tit. 2. Illuxit Gratia Dei salutaris omnibus hominibus, erudiens nos, ut abnegata impietate & mundanis concupiscentiis sobriè & iustè & piè vivamus.

37. 1. Cor. 6. Non estis ipsi vestri iuris. Nam empti estis precio: glorificate tam Deum in corpore vestro & in spiritu vestro.

38. 1. Pet. 1. Scitis, vos non caducis rebus velut argento & auro fuisse redemptos à vana vestra conversatione, quam ex Patrum acceperatis traditione, sed precioso sanguine velut agni immaculati & incontaminati Christi.

39. Et Tit. 3 postquam Paulus dixerat, Deum nos non ex operibus, sed secundum misericordiam suam salvos fecisse per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus sancti ut iustificati illius gratia heredes efficeremur iuxta speciem vite aeternae: confestim subiicit: de his volo, ut confirmet.

quò solliciti sint, ut bonis operibus præsent, qui crediderunt.

40. Ergo Paulus doctrinam de Iustificatione sine operibus gratuita idè vult urgeri, ut per eam incitentur fideles ad bonè operandum: hoc ipso Pontificiorum obiectum ex professo refellens.

41. Sunt quoq; bona opera testimonia fidei nostræ, iuxta illud Iacobi 2. Ostende mihi fidem tuam ex factis tuis, & ego ostendam tibi fidem meam ex factis meis.

42. Nunguam enim vera fides infrugifera est, neq; nos iustificationem ascribimus ei fidei, qua bonis operibus sit vacua, sed qua iuxta Paulinam definitionem sit per charitatem efficax, Gal. 5. quantumvis iustificam illam vim non hætenus obtineat, quatenus se per charitatem ad proximum per bona opera dimittit, sed quatenus nativa sua cōspiciæ seu facultate apprehensiva ad Christum in verbo promissionis assurgit, eumq; amplectitur.

43. Deniq; ad facienda bona opera invitare nos debent amplissima promissiones, quibus retributio promittitur non tantum in hac vita Psal. 41. sed etiam in resurrectione iustorum & seculo altero, Luc. 14. & 16. & Matth. 25.

44. Quæ tamen retributio non ipsam vitam æternam complectitur, hæc enim est donum Dei per Christum Iesum Dominum nostrum, Rom 6.

45. Sed gloriam in vita æterna respicit. Sicut enim stella differt à stella claritate, sic erit resurrectio mortuorum, 1. Cor. 15. Et unusquisq; suam mercedem accipiet iuxta s. um laborem, 1. Cor. 3.

46. Idipsum verò gratis & non ex debito; quia inter operum nostrorum laborem, & retributionem alterius seculi nulla prorsus comparatio est aut proportio, qualis quidem aliàs in omni compensatione debita requiritur.

Denique

47. Deniq. quod attinet propositiones illas: Bona opera sunt necessaria ad salutem: Impossibile est sine bonis operibus salvari: nemo unquam sine bonis operibus salvatus est etc. quia non sunt utrotusq. sanorum verborum undiquaque conformes, & pugnant cum particulis exclusivis ab Apostolo usurpatis & Perturbatis conscientiis necessariam consolationem eripiant, & offendiculi sunt plena, & errorum ansam ministrant, & omnino baptismum redolent: idcirco utcumq. pingantur, fingantur & refingantur, iudicamus ab eis abstinendum esse.

48. Necessaria sanè sunt opera bona, sed non ad salutem consequendam, verum aliis de causis supra memoratis.

49. Et quanquam libera sunt bona opera, quia non coacta, sed à libero & spontaneo profecta spiritu: tamen non ita libera sunt, ut integrum nobis sit ea intermittere. Debitores enim sumus, ut non secundum carnem vivamus, sed secundum spiritum, Rom. 8.

50. Rursum, quando necessaria dicuntur bona opera propter mandatum Dei, nihil id obstat, quò minus & spontanea rectè dicantur: siquidem spontaneo non necessitas (qua aliis ex causis orta libertatem voluntatis non evertit) sed coactio repugnat.

51. Eam quoq. propositionem, qua dicitur: Bona opera sunt perniciofa non simpliciter admittimus.

52. Per se enim sunt bona, utilia, & ad Dei gloriam Ecclesieq. adificationem pertinentia.

53. Perniciofa verò fiunt non nisi per accidens, quando fiducia salutis aut iustitie coram Deo valentis in ijs collocatur. Quo sensu Divus Paulus pro reiectamentis & damno reputat opera sua, quæ olim in Pharisaismo fecerat. Phil. 3.

FINIS.